

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 18, 2015

Nummer 18, 2015

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2015:2622](#) 31-03-2015

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2015:2621](#) 31-03-2015

Rechtbank

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2015:2244](#) 13-04-2015

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2015:3539](#) 30-03-2015

Annotatie

[Geen informele rechtsingang kind ter zake van artikel 1:253c BW: Hof Arnhem-Leeuwarden 10 maart 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:1721.](#)

W.M. Schrama

RECHTSPRAAK

Is dreigende uitzetting van minderjarigen naar Suriname voldoende reden voor ondertoezichtstelling? De rechtbank beantwoordt deze vraag, gelet op de omstandigheden, bevestigend. Minderjarigen zijn in Nederland geboren en nog nooit in Suriname geweest. Daar is nauwelijks familie. Hun moeder woont in een ander land. Kinderen wonen bij hun voogd, een oudoom van moederszijde. Dreigende uitzetting zorgt voor onvoorspelbare opvoedsituatie en toekomst. Zij zal leiden tot fysieke en psychische ontworteling. Gebleken is dat het vrijwillig kader onvoldoende is voor adequate hulp van de kinderen. De rechtbank spreekt de ondertoezichtstelling uit.

In de onderhavige zaak groeien de minderjarigen op bij een voogd, zijnde een oudoom van de moeder. De moeder woont in het buitenland en de vader is volledig buiten beeld. De minderjarigen worden thans met uitzetting naar Suriname bedreigd. Deze dreiging heeft de voogd ertoe bewogen om de rechtbank te verzoeken de ondertoezichtstelling van de minderjarigen uit te spreken.

De voogd heeft het verzoek tot ondertoezichtstelling ingediend vóór 1 januari 2015. De rechtbank dient derhalve te beoordelen of de minderjarigen zodanig opgroeien, dat hun zedelijke of geestelijke belangen, of hun gezondheid ernstig worden bedreigd en andere middelen ter afwending van deze bedreiging hebben gefaald, of te voorzien is dat deze zullen falen (artikel 1:254 oud BW).

De rechtbank overweegt dat het van de individuele casus afhangt of een mogelijke uitzetting naar het buitenland een ontwikkelingsbedreiging voor het kind oplevert. De voorgeschiedenis van het kind, de gezinssituatie, de worteling in Nederland en de aanwezigheid van eventuele ouder- en kindfactoren spelen in dat kader een belangrijke rol.

De dreigende uitzetting naar Suriname maakt de toekomst van de minderjarigen naar het oordeel van de rechtbank onzeker en zorgt voor een onvoorspelbare opvoedsituatie. De

rechtbank overweegt in dat kader dat de minderjarigen in Nederland geboren zijn en nog nooit een voet op Surinaamse bodem hebben gezet. De enkele familieleden die in Suriname wonen zijn niet in staat om de minderjarigen op te vangen. De uitzetting naar Suriname zou volgens de rechtbank een fysieke en psychische ontworteling van het leven van de minderjarigen veroorzaken. Volgens de Raad voor de Kinderbescherming geven de minderjarigen signalen af van zowel internaliserende als externaliserende problematiek. De voogd accepteert hulpverlening in een vrijwillig kader, maar die hulpverlening biedt naar het oordeel van de rechtbank onvoldoende waarborgen, gezien de gezondheidstoestand en draagkracht van de voogd. De genoemde feiten en omstandigheden brengen de rechtbank tot het oordeel dat sprake is van een ernstige bedreiging van de geestelijke belangen en de gezondheid van de minderjarigen. De rechtbank stelt de minderjarigen onder toezicht van de stichting Nidos.

Kanttekening: Ook al zouden de minderjarigen onder de druk van dreigende uitzetting signalen van 'internaliserende en externaliserende problematiek' vertonen, dan nog is niet duidelijk waarom het zou gaan om een ernstige bedreiging. Verder blijft zeer onduidelijk waarom in vrijwillig kader onvoldoende adequate hulp voorhanden zou zijn. De voogd accepteert hulp. Niet kan worden vastgesteld dat de ondertoezichtstelling in dit geval oneigenlijk wordt gebruikt om uitzetting te voorkomen. Gelet op de feiten en omstandigheden zou die gedachte kunnen opkomen.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 13-04-2015

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2015:2244

Zaaknummer: C/13/578814 / JE RK 14/1725; C/13/583354 / JE RK 15/304; C/13/581613 / FA RK 15/1128

Wetsartikelen: 1:254 BW

RECHTSPRAAK

Hoever strekt de verantwoordelijkheid van BenW bij het verlenen van een besluit tot het treffen van een voorziening van jeugdhulp (artikel 2.3 lid 1 Jeugdwet)? Mogen BenW zich conformeren aan het standpunt van de Raad voor de Kinderbescherming hierover? Naar het oordeel van de rechtbank onttrekken BenW zich hiermee aan hun wettelijke taak en verplichting om, waar de raad heeft vastgesteld dat een jeugdige in verband met opgroei- en opvoedingsproblemen jeugdhulp nodig heeft, ten behoeve van deze jeugdige een op hem toegesneden individuele voorziening te treffen. Het verleningsbesluit is dan ook niet het ingevolge artikel 1:265b lid 2 BW vereiste besluit. De kinderrechter verleent de machtiging uithuisplaatsing omdat belang van het kind de uithuisplaatsing vergt.

De minderjarige is onder toezicht gesteld voor de duur van twaalf maanden. Voorts is een spoedmachtiging tot uithuisplaatsing verleend voor de duur van twee weken. In deze procedure verzoekt de Raad voor de Kinderbescherming (de raad) om de minderjarige te plaatsen in een voorziening voor pleegzorg voor de duur van zes maanden. De kinderrechter overweegt dat ingevolge artikel 1:265b lid 2 BW de kinderechter, indien dit noodzakelijk is in het belang van de verzorging en opvoeding van de minderjarige of tot onderzoek van dienst geestelijke of lichamelijke gesteldheid op verzoek van de raad, een minderjarige gedurende dag en nacht uit huis kan plaatsen. De raad dient bij het verzoek een besluit van het college van burgemeester en wethouders (het college) bedoeld in artikel 2.3 lid 1 Jeugdwet over te leggen. In artikel 2.3 lid 1 Jeugdwet is onder meer neergelegd dat het college ten behoeve van de jeugdige, die zijn woonplaats binnen zijn gemeente heeft, voorzieningen op het gebied van jeugdhulp treft en een deskundige toeleiding naar, advisering over, bepaling en het inzetten van de aangewezen voorziening waarborgt. Indien het belang van het kind dit vergt kan de kinderrechter, in afwijking van artikel 1:265b lid 2 BW een machtiging tot uithuisplaatsing verlenen zonder een daartoe strekkend besluit van het college, indien het belang van het kind dit vergt. Door het nemen van een verleningsbesluit zoals bedoeld in artikel 2.3 lid 1 Jeugdwet

worden de rechten en plichten van de jeugdige of zijn ouders vastgesteld. Het verleningsbesluit vestigt een aanspraak jegens de gemeente op deze voorziening. In casu conformeert het college zich enkel in het door de raad overgelegde besluit op voorhand en zonder enig voorbehoud aan de bevindingen van het onderzoek van de raad en voegt daaraan toe dat een verzoek aan de kinderrechter tot een uithuisplaatsing een mogelijke uitkomst kan zijn. Hiermee ontrekt het college zich volgens de kinderrechter aan zijn wettelijke taak en verplichting om, waar de raad heeft vastgesteld dat een jeugdige in verband met opgroei- en opvoedingsproblemen jeugdhulp nodig heeft, ten behoeve van deze jeugdige een op hem toegesneden individuele voorziening te treffen op het gebied van jeugdhulp. Weliswaar biedt artikel 2.11 Jeugdwet het college de mogelijkheid de uitvoering door de Jeugdwet door derden te laten verrichten, maar juist 'de vaststelling van de rechten en plichten van de jeugdige of zijn ouders' zijn daarvan uitgezonderd. In het door de raad overgelegd besluit van het college ziet de kinderrechter dan ook niet het ingevolge artikel 1:265b lid 2 BW vereiste besluit bedoeld in artikel 2.3 Jeugdwet. De kinderrechter ziet, nu van een deugdelijk besluit in de zin van artikel 2.3 lid 1 Jeugdwet geen sprake is, aanleiding om toepassing te geven aan het bepaalde in artikel 1:265b lid 2 BW nu het belang van het kind dit vergt. De kinderrechter handhaaft de spoedmachtiging tot uithuisplaatsing en verleent aansluitend de machtiging tot uithuisplaatsing in een voorziening voor pleegzorg voor de duur van drie maanden.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 30-03-2015

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2015:3539

Zaaknummer: C/03/202962/ JE RK 15-439 en C/03/203648/ JE RK 15-572 en C/03/2036

Wetsartikelen: 2.3 Jeugdwet, 2.11 Jeugdwet en 1:265b lid 2 BW

RECHTSPRAAK

Partneralimentatie. Het hof oordeelt, evenals de rechtbank, dat de gevolgen van de beslissing van de man om op ongeveer 61-jarige leeftijd 80% te gaan werken, voor zijn rekening blijven en niet zonder meer op de vrouw afgewenteld kunnen worden. Als gevolg van de gewijzigde situatie na het huwelijk zal de man bij beslissingen als deze mede rekening dienen te houden met de gerechtvaardigde belangen van de onderhoudsgerechtigde, mede omdat de rechtsverhouding tussen partijen als gewezen echtgenoten wordt beheerst door de redelijkheid en billijkheid. Het hof is niet gebleken van een noodzaak om minder te gaan werken.

In geschil is de door de man aan de vrouw verschuldigde uitkering tot levensonderhoud en meer in het bijzonder of al dan niet aanleiding bestaat die uitkering als vastgesteld in de beschikking van het hof van 5 april 2012, te wijzigen. De geschilpunten tussen partijen in deze procedure betreffen in het bijzonder de behoefte van de vrouw en de draagkracht van de man op het punt van zijn inkomen en schulden.

Het hof schaart zich met betrekking tot de draagkracht van de man achter de overwegingen van de rechtbank in de bestreden beschikking, die erop neerkomen dat het de man vrijstaat om reeds nu, op ongeveer 61-jarige leeftijd, minder te gaan werken maar dat hij de financiële gevolgen daarvan niet zonder meer op de vrouw kan afwentelen. Het hof is gebleken dat partijen tijdens het huwelijk weliswaar in algemene zin hebben gesproken over de mogelijkheid dat de man minder gaat werken maar tot concrete afspraken tussen partijen is het destijds en ook nadien niet gekomen. Als gevolg van de gewijzigde situatie na het huwelijk zal de man bij beslissingen als de onderhavige mede rekening dienen te houden met de gerechtvaardigde belangen van de onderhoudsgerechtigde mede omdat de rechtsverhouding tussen partijen als gewezen echtgenoten wordt beheerst door de redelijkheid en billijkheid. Het hof is in dit verband niet gebleken van een noodzaak aan de zijde van de man om minder te gaan werken. Het hof zal, alles afwegende, de beslissing van de rechtbank op dit punt bekrachtigen.

De draagkracht van de man in de eerste periode van 28 juni 2013 tot 1 juli 2014, is voldoende om te voorzien in de behoefte van de vrouw. Dat betekent dat het wijzigingsverzoek van de man voor deze periode terecht door de rechtbank is afgewezen. Het hof zal de bestreden beschikking in zoverre bekrachtigen. Anders ligt dat voor de periode vanaf 1 juli 2014 nu de draagkracht van de man in die periode lager is dan de bijdrage waarvan wijziging is verzocht. Het hof zal daarom de door de man aan de vrouw verschuldigde partneralimentatie met ingang van 1 juli 2014 bepalen op € 4.025 bruto per maand.

De man heeft voorts verzocht te bepalen dat de man gerechtigd is om het teveel door hem betaalde te verrekenen met al hetgeen hij de vrouw uit welke hoofde ook verschuldigd is. Het hof zal aan dat verzoek tegemoetkomen nu gesteld noch gebleken is dat de vrouw als gevolg daarvan in financiële moeilijkheden komt. Het hof acht het wel redelijk deze verrekeningsmogelijkheid te maximeren tot een bedrag van € 500 (bruto) per maand.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 31-03-2015

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2015:2621

Zaaknummer: 200.144.660-01

RECHTSPRAAK

Partneralimentatie. De man grieft in hoger beroep eerst ter zitting over de behoefte van de vrouw. Het hof betreft de grief bij de beoordeling van het hoger beroep, nu de behoefte ook in eerste aanleg al beroepsgrond vormde en de vrouw voldoende ter zitting gelegenheid had daarop te reageren. Het hof oordeelt dat de vrouw per 1 januari 2013 niet behoeftig is, gelet op haar leeftijd en die van hun beider kind, haar vooropleidingen en werkervaring. Daarbij mag de beheersing van de Nederlandse taal geen rol meer spelen, nu zij sinds 2001 in Nederland is. De inspanningsverplichting van de vrouw om in eigen levensonderhoud te voorzien gaat voor op haar wens om gedurende vier jaar een hogerberoepsopleiding te volgen.

Door eerst ter zitting in hoger beroep de behoefte over die periode te bestrijden werpt de man een nieuwe grief op. Niettemin moet in alimentatiezaken volgens inmiddels vaste rechtspraak de appèlrechter – met inachtneming van het beginsel van hoor en wederhoor – in beginsel acht slaan op een nieuwe grief. Nu de vrouw ter zitting voldoende gelegenheid is geboden daarop te reageren en de behoefte van de vrouw per 1 april 2013 bovendien ook al ten grondslag lag aan het inleidend verzoek van de man, zal het hof deze nieuwe grief van de man bij zijn beoordeling betrekken. Aangezien de man de voortdurende behoefte van de vrouw per 1 april 2013 gemotiveerd heeft betwist, ligt het dan ook op de weg van de vrouw om haar behoefte aan een bijdrage van de man in de kosten van haar levensonderhoud vanaf die datum aan te tonen. Het enige dat de vrouw ter onderbouwing van haar behoefte per 1 april 2013 in de procedure heeft gebracht zijn een aangifte IB 2012 en een inschrijvingsbewijs van de school waaruit blijkt dat de vrouw van 1 september 2012 tot 1 september 2013 voltijd student [opleiding] was. De vrouw heeft weliswaar gesteld dat zij nog steeds voltijds studeert, maar dat blijkt nergens uit. Ook heeft de vrouw gesteld dat zij studievertraging heeft opgelopen door een zware operatie in het voorjaar van 2014, waardoor zij, anders dan in eerste aanleg verwacht, niet per 1 januari 2017 klaar zal zijn met haar studie, maar hoogst waarschijnlijk per 1 juli 2017. Partijen zijn feitelijk reeds meer dan tien jaar uit elkaar. Ten

tijde van het uiteengaan van partijen was de vrouw 34 jaar en de minderjarige was destijds 2 jaar. Thans is de vrouw 45 jaar. De minderjarige is inmiddels 12 jaar.

Gezien de leeftijd van de vrouw en van de minderjarige, de vooropleidingen van de vrouw en haar werkervaring, ook in Nederland, is het hof met de man van oordeel dat de vrouw een eigen verdien capaciteit heeft. De beheersing van de Nederlandse taal mag daarbij thans geen belemmerende rol meer spelen, aangezien de vrouw reeds in 2001 naar Nederland is gekomen. Aldus wordt de vrouw geacht vanaf 1 april 2013 in redelijkheid voldoende inkomsten tot haar levensonderhoud te kunnen verwerven en heeft zij om die reden geen behoefte meer aan een bijdrage van de man.

Gelijk de man is het hof van oordeel dat de inspanningsverplichting van de vrouw om in haar eigen kosten van levensonderhoud te voorzien voorgaat op haar wens om gedurende minimaal vier jaren een hogerberoepsopleiding te volgen. De (financiële) consequenties van de op dit punt door de vrouw gemaakte keuze dienen voor haar rekening en risico te komen. Van de onderhoudsplichtige man kan in redelijkheid niet worden verlangd dat hij de opleiding van de vrouw bekostigt.

Op grond van het vorenstaande zal de partneralimentatie met ingang van 1 april 2013 op nihil worden gesteld.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 31-03-2015

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2015:2622

Zaaknummer: 200.142.871-01

ANNOTATIE

Geen informele rechtsingang kind ter zake van artikel 1:253c BW: Hof Arnhem-Leeuwarden 10 maart 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:1721.

W.M. Schrama

Drie aspecten zijn interessant bij deze beslissing over het verzoek van de bijzondere curator om het eenhoofdig gezag van de moeder te wijzigen. In de eerste plaats gaat het om de vraag of met analoge toepassing van artikel 1:251a BW of via het gelijkheidsbeginsel een informele rechtsingang voor het kind kan worden gecreëerd voor andere gevallen dan in dat artikel voorzien. In de tweede plaats rijst de vraag of een eigen rechtsingang voor het kind in deze situaties wenselijk zou zijn. In de derde plaats brengt deze zaak aan het licht dat het afstammings- en gezagsrecht aan aanpassing toe zijn. Het gaat in deze zaak om ongehuwde ouders die samen drie kinderen hebben. De vader heeft het oudste kind erkend, maar een aantekening in het gezagsregister is nooit gemaakt. Het kind heeft aangegeven dat het bij zijn vader wil wonen. De vader is financieel niet in staat om een verzoek in te dienen tot het verkrijgen van gezag. De moeder wil niet meewerken aan een aantekening in het gezagsregister en wil ook niet dat het kind hoofdverblijf bij de vader zal hebben. De bijzondere curator heeft een goed gemotiveerd verzoek ingediend namens het kind om de ouders gezamenlijk met het gezag te belasten (in eerste instantie) of eenhoofdig gezag aan de man toe te kennen (primair verzoek in hoger beroep). Daarmee ontstaat een bijzondere situatie, want het zal niet zo vaak voorkomen dat vader en kind wel wensen dat het kind hoofdverblijf bij de vader heeft, maar dat de vader geen gezag heeft en daartoe ook geen verzoek indient (maar zich wel achter het verzoek van de bijzondere curator schaaft). Tegen de uitgebreide argumentatie en nette motivering van het hof valt weinig in te brengen. In de wettelijke regeling van artikel 1:253c BW, op grond waarvan de vader een verzoek kan indienen om gezamenlijk gezag te krijgen of eenhoofdig gezag, is niet voorzien in een informele rechtsingang voor minderjarigen, terwijl de bepaling redelijk recent is aangepast. Van een lacune in de wetgeving lijkt dan ook geen sprake te zijn. Bovendien merkt het hof terecht op dat het geval waarin een verzoek wordt gedaan om gezamenlijk gezag te wijzigen in eenhoofdig gezag te onderscheiden is van het omgekeerde geval waarin eenhoofdig gezag van

een ouder bestaat dat gezamenlijk gezag wordt of eenhoofdig gezag door de andere ouder. In die laatste twee gevallen wordt een ouder met het gezag belast die daar zelf geen actie voor wil ondernemen. Daarbij speelt in casu nog een rol dat de gecertificeerde instelling had aangeboden de kosten te dragen voor de vader van de procedure om gezag te verkrijgen en dat de verantwoordelijkheid om de rechtspositie van kinderen te regelen bij de ouders ligt. Voor een analogische toepassing van de informele rechtsingang lijkt weinig ruimte, omdat de situaties te verschillend zijn. Daarnaast laat het hof meewegen dat er voldoende mogelijkheden zijn om buiten deze route om het belang van het kind te realiseren. Tegelijkertijd wringt de schoen juridisch wel, maar dat lijkt, zoals het hof ook opmerkt, een taak voor de wetgever. Niet in te zien is waarom de rechtspositie van de minderjarige op dit punt niet versterkt kan worden, zeker gegeven de internationale aandacht voor de processuele positie van kinderen. Opvallend is dat de afwijzing van het beroep op artikel 3 en 12 IVRK door het hof in het geheel niet gemotiveerd is (overweging 5.12). Bij de vraag of de wetgever een taak heeft, gaat het in de kern om de vraag of een minderjarige het recht op inspraak heeft bij wezenlijke juridische vragen, zoals het gezag. Dat het om ongehuwde ouders gaat, die geen formele echtscheidingsprocedure (kunnen) volgen, mag in dit opzicht geen verschil maken. Mijns inziens valt er veel te zeggen voor een verbetering van de processuele positie van de minderjarige op dit punt, al lijkt daarbij wel een risico dat ouders dit een financieel aantrekkelijke route vinden: voor dat soort gevallen is de informele rechtsingang echter niet bedoeld. Deze zaak wijst tegelijkertijd op een fundamenteel, onderliggend probleem: de rechtspositie van kinderen van ongehuwde ouders is slechter geregeld dan die van ouders in een formele relatie. De wetgever, die meent dat gezamenlijk ouderschap van beide ouders belangrijk is, zou wetgeving moeten ontwerpen waarin vaders die samenwonen met de moeder van rechtswege bij de geboorteaangifte juridisch vader worden en direct gezamenlijk gezag met de moeder krijgen. Daarmee zouden veel conflicten de wereld uit zijn en worden kinderen, ongeacht de toevallige relatievorm van hun ouders, gelijk behandeld en goed beschermd. Ongeveer vijftig procent van de kinderen wordt tijdens het huwelijk van zijn ouders geboren en de ander helft daarbuiten. Dat betekent dat de bescherming voor veel kinderen beter en eenvoudiger geregeld kan worden dan thans het geval is. Dat de bijzondere curator in deze rechtszaak een beroep doet op discriminatie van kinderen van gehuwde en ongehuwde ouders ter zake van de informele rechtsingang is begrijpelijk, maar het probleem is niet zozeer, zoals het hof ook opmerkt, dat er verschil in de regeling van de informele rechtsingang is, maar dat het afstammings- en gezagsrecht wezenlijk anders zijn. Daarom moet met het hof worden aangenomen dat van gelijke gevallen geen sprake is. Zou het verzoek wel zijn toegewezen als deze ouders gezamenlijk gezag hadden en het kind in het kader van de scheiding via een bijzondere curator een verzoek tot eenhoofdig gezag zou hebben gedaan? In dat geval gaat het beginsel van gelijke behandeling een rol spelen: beide situaties zijn

vergelijkbaar. In beide gevallen dient een ouderschapsplan opgesteld te worden. Het enige verschil is dat na een huwelijk een echtscheidingsprocedure gevolgd moet worden en bij ongehuwde ouders niet. Biedt dit verschil voldoende grond om een beroep op het gelijkheidsbeginsel af te wijzen? Naar mijn idee, beoordeeld vanuit de rechten van het kind, niet: het enkele feit dat er geen officiële scheidingsprocedure is, is geen rechtvaardigheidsgrond voor het gemaakte onderscheid. Toch denk ik dat weinig rechters zo zullen oordelen en dat het daarmee uiteindelijk aan de wetgever zal zijn om stappen te zetten.